

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра менеджменту

Затверджено

Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 2013 р.

Теорія і практика підприємництва

Програма

нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
галузі знань 0301 «Соціально-політичні науки»
напряму 6.030101 «Соціологія»

Програма нормативної навчальної дисципліни «Теорія і практика підприємництва»
для студентів напряму підготовки 6.030101 «Соціологія». – 26 червня 2013 р. – 6 с.

Розробник: Тоцька О. Л. – доцент кафедри менеджменту, к. е. н., доцент

Рецензент: Бегун С. І. – доцент кафедри обліку і аудиту, к. е. н., доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 1 від 29.08.2013 р.

Завідувач кафедри: _____ (Черчик Л. М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією інституту економіки та менеджменту

протокол № 1 від 4.09.2013 р.

Голова науково-методичної комісії інституту: _____ (Бегун С. І.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 16.10.2013 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Теорія і практика підприємництва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки «Соціологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія та організація підприємницької діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Теорія і практика підприємництва» пов'язаний із дисциплінами «Теорія і практика менеджменту», «Економічна теорія», «Соціальна статистика».

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Характеристика підприємницької діяльності.
2. Планування підприємницької діяльності.
3. Взаємодія суб'єктів підприємництва з іншими установами та державою.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія і практика підприємництва» є формування системи теоретичних і практичних знань з питань підприємницької діяльності, вміння аналізувати проблеми та ситуації для їх оптимального розв'язання, набуття логічного підприємницького мислення для самостійних початкових дій у бізнесі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія і практика підприємництва» є вивчення сутності, видів, характерних особливостей підприємництва; обґрунтування вибору організаційної форми підприємництва; вивчення технології створення підприємства; обґрунтування стратегії та інноваційних процесів розвитку бізнесу; вивчення методології розроблення бізнес-плану; обґрунтування здійснення коопераційних зв'язків та самоорганізації підприємницької діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

економічний зміст підприємництва та підприємницької діяльності, фактори, що обумовлюють вибір видів підприємницької діяльності, її форм та методів;

вміти:

розробляти бізнес-план підприємства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 144 години / 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Характеристика підприємницької діяльності

Тема 1. Зміст підприємницької діяльності. Місце підприємництва в суспільстві

Предмет і методологічна база курсу. Еволюція понять «підприємець», «підприємство». Основні функції підприємницької діяльності.

Тема 2. Основи виникнення і розвитку підприємництва

Сутність економічної системи. Еволюція економічної системи.

Тема 3. Підприємницька ідея та механізм її втілення

Сутність і джерела підприємницької ідеї. Визначення переваг новоствореного підприємства.

Тема 4. Види підприємницької діяльності

Виробнича підприємницька діяльність. Торговельне підприємство. Посередницька підприємницька діяльність.

Тема 5. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності

Підприємницьке середовище: суть та складові елементи. Зовнішнє середовище підприємства.

Тема 6. Етична та соціальна відповідальність підприємця

Етика підприємництва. Психологія підприємництва та підприємницького ризику. Культура підприємницької діяльності. Соціальна відповідальність бізнесу.

Змістовий модуль 2. Планування підприємницької діяльності

Тема 7. Організаційні форми підприємництва

Види й організаційні форми українських підприємств. Види господарських товариств. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств.

Тема 8. Мале підприємництво в структурі ринкової економіки

Державна підтримка малого підприємництва. Основні показники розвитку малих підприємств.

Тема 9. Порядок створення підприємства

Установчі документи суб'єктів господарювання. Державна реєстрація суб'єктів господарювання. Припинення суб'єктів господарювання.

Тема 10. Бізнес-планування в підприємницькій діяльності

Сутність та принципи складання бізнес-плану. Техніка складання і структура бізнес-плану.

Тема 11. Стратегії розвитку підприємницької діяльності

Зміст та класифікація стратегії підприємства в конкурентному середовищі. Стратегічний план діяльності підприємства.

Тема 12. Інноваційне підприємництво

Мета і принципи державної інноваційної політики. Об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності. Інноваційне підприємництво.

Змістовий модуль 3. Взаємодія суб'єктів підприємництва з іншими установами та державою

Тема 13. Коопераційні зв'язки та самоорганізація суб'єктів підприємництва

Форми інтеграції українських підприємств. Види та форми лізингу. Венчурне фінансування.

Тема 14. Інфраструктурна підтримка підприємницької діяльності

Інфраструктура ринку. Групування елементів інфраструктури ринку за виконуваними функціями.

Тема 15. Механізм досягнення підприємницького успіху

Складові частини підприємницького успіху. Проблеми, які виникають під час ведення бізнесу.

Тема 16. Ефективність підприємницької діяльності

Напрями планування підвищення економічної ефективності підприємства. Види інвестицій. Складові елементи капітальних витрат на створення нового підприємства, додаткових капітальних витрат на модернізацію (реконструкцію) підприємства. Формула обчислення ліквідної вартості обладнання, яке вибуває.

Тема 17. Біблійні засади підприємництва

Необхідність працювати та чинити добро. Біблійні аспекти підприємницької діяльності.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

На залік виносяться тестові питання, складені до таких підрозділів тем:

1. Предмет і методологічна база курсу.
2. Еволюція понять «підприємець», «підприємництво».
3. Основні функції підприємницької діяльності.

4. Сутність економічної системи.
5. Еволюція економічної системи.
6. Сутність і джерела підприємницької ідеї.
7. Визначення переваг новоствореного підприємства.
8. Виробнича підприємницька діяльність.
9. Торговельне підприємництво.
10. Посередницька підприємницька діяльність.
11. Підприємницьке середовище: суть та складові елементи.
12. Зовнішнє середовище підприємства.
13. Етика підприємництва.
14. Психологія підприємництва та підприємницького ризику.
15. Культура підприємницької діяльності.
16. Соціальна відповідальність бізнесу.
17. Види й організаційні форми українських підприємств.
18. Види господарських товариств.
19. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств.
20. Державна підтримка малого підприємництва.
21. Основні показники розвитку малих підприємств.
22. Установчі документи суб'єктів господарювання.
23. Державна реєстрація суб'єктів господарювання.
24. Припинення суб'єктів господарювання.
25. Сутність та принципи складання бізнес-плану.
26. Техніка складання і структура бізнес-плану.
27. Зміст та класифікація стратегії підприємства в конкурентному середовищі.
28. Стратегічний план діяльності підприємства.
29. Мета і принципи державної інноваційної політики.
30. Об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності.
31. Інноваційне підприємництво.
32. Форми інтеграції українських підприємств.
33. Види та форми лізингу.
34. Венчурне фінансування.
35. Інфраструктура ринку.
36. Групування елементів інфраструктури ринку за виконуваними функціями.
37. Складові частини підприємницького успіху.
38. Проблеми, які виникають під час ведення бізнесу.
39. Планування підвищення економічної ефективності підприємства.
40. Планування інвестицій на реалізацію інноваційних проектів.
41. Необхідність працювати та чинити добро.
42. Біблійні аспекти підприємницької діяльності.

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Письмові роботи, самостійні роботи, виконання ІНДЗ, тестові завдання, залік.

5. Список джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД-2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html
3. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Мінфіну України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

5. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства України від 27.04.2000 № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
6. Про затвердження Порядку визначення класу професійного ризику виробництва за видами економічної діяльності : Постанова КМУ від 08.02.2012 № 237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/237-2012-%D0%BF>
7. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
8. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
9. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні : Закон України від 21.12.2000 № 2157-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
10. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
11. *Акіліна О. В.* Основи підприємництва (навч.-метод. комплекс) : [навч. посіб.] / О. В. Акіліна, В. Г. Пасічник. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 176 с.
12. Біблія. Книги священного писання Старого та Нового Завіту. – К. : Вид-во «Преса України», 2009. – 1416 с.
13. *Виноградська А. М.* Основи підприємництва : [навч. посіб.] / А. М. Виноградська. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Кондор, 2005. – 544 с.
14. *Гордієнко П. Л.* Стратегічний аналіз : [навч. посіб.] / П. Л. Гордієнко. – К. : Алерта, 2006. – 404 с.
15. *Донець Л. І.* Основи підприємництва : [навч. посіб.] / Л. І. Донець, Н. Г. Романенко. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 320 с.
16. Менеджмент підприємництва на засадах християнської моралі : [кол. моногр.] / за ред. О. Л. Тоцької. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 72 с.
17. *Мочерний С. В.* Основи підприємницької діяльності : [навч. посіб.] / С. В. Мочерний, О. А. Устенко, С. І. Чеботар. – К. : Вид. центр «Акад.», 2005. – 280 с.
18. *Павлов В. І.* Основи підприємництва : бізнес-планування : [навч. посіб.] : у 3 т. Т. 1. / В. І. Павлов. – Луцьк : Надстир'я, 1998. – 104 с.
19. *Редченко К. І.* Стратегічний аналіз у бізнесі : [навч. посіб.] / К. І. Редченко. – [2-ге вид., доп.]. – Львів : «Новий світ-2000», 2003. – 272 с.
20. *Тоцька О. Л.* Теорія і практика підприємництва : Практикум : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. Л. Тоцька. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. – 172 с.
21. *Шевеленко С. Д.* Підприємництво і підприємницька діяльність : [навч. посіб.] / С. Д. Шевеленко, І. І. Федів / За заг. ред. В. В. Сопка. – К. : Вищ. шк., 1997. – 224 с.
22. Економічна енциклопедія : у 3 т. Т. 1 / С. В. Мочерний та ін. – К. : Вид. центр «Акад.», 2000. – 864 с.
23. Економічна енциклопедія : у 3 т. Т. 2 / С. В. Мочерний та ін. – К. : Вид. центр «Акад.», 2001. – 848 с.
24. Економічна енциклопедія : у 3 т. Т. 3 / С. В. Мочерний та ін. – К. : Вид. центр «Акад.», 2002. – 952 с.
25. Толковый словарь по основам информационной деятельности. – К. : УкрИНТЭИ, 1995. – 252 с.
26. Офіційна веб-сторінка Нобелівської премії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/
27. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>